

Υγιή παιδιά, υγιής πλανήτης

Βιώσιμες και υγιεινές
προτάσεις για τη
δημοτική αρχή

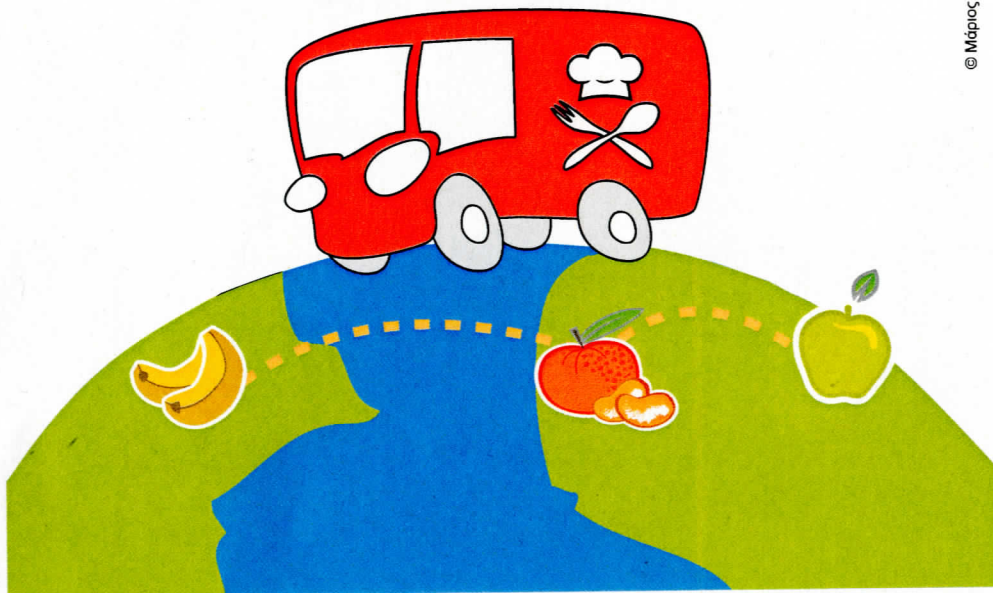
ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ

wwf.gr/food

Μαγειρεύουμε έναν καλύτερο κόσμο για τα παιδιά μας

wwf.gr/food

Αγαπητοί φίλοι,

Με χαρά βρισκόμαστε στο Δήμο σας στο πλαίσιο του προγράμματος «Υγιή Παιδιά, Υγιής Πλανήτης». Η κινητή έκθεση και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που υλοποιούμε για τα παιδιά και τα σχολεία της περιοχής είναι μόνο ένα μικρό πρώτο βήμα στην κοινή προσπάθεια που πρέπει όλοι να καταβάλλουμε για να φτιάξουμε έναν καλύτερο κόσμο.

Ο κόσμος αυτός περνά μέσα από το πιάτο μας και τις διατροφικές συμπεριφορές. Η δημοτική αρχή μπορεί να συμβάλλει θετικά, προχωρώντας σε μια σειρά από ενέργειες που θα φέρουν πολλαπλές ωφέλειες για τους δημότες αλλά και για την ίδια τη λειτουργία του Δήμου.

Ήδη σε όλο τον κόσμο, πολυάριθμοι δήμοι δραστηριοποιούνται υπέρ της προαγωγής ενός βιώσιμου διατροφικού συστήματος. Το Σύμφωνο του Μιλάνου για την αστική διατροφική πολιτική έχει υπογραφεί από 140 δήμους από όλο τον κόσμο. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Υγιών Πόλεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας αριθμεί 100 πόλεις από 30 ευρωπαϊκές χώρες. Το Παγκόσμιο Δίκτυο Τοπικής Αυτοδιοίκησης ICLEI μόλις ξεκίνησε τη νέα πρωτοβουλία CITYFOOD για την δημιουργία βιώσιμων και ανθεκτικών διατροφικών συστημάτων σε επίπεδο πόλης. Ο Δήμος σας μπορεί να βαδίσει σε αυτή την κατεύθυνση.

Το WWF Ελλάς παραθέτει αμέσως πιο κάτω δράσεις που μπορούν να αναληφθούν άμεσα από εσάς. Είμαστε στη διάθεση της δημοτικής αρχής να βοηθήσουμε όσο μπορούμε ώστε οι δράσεις να πάρουν σάρκα και οστά και να φέρουν απτά αποτελέσματα.

1. Συνέχιση εκπαιδευτικού προγράμματος «Υγιή Παιδιά, Υγιής Πλανήτης».

Το παιδαγωγικό υλικό «Υγιή παιδιά, υγιής πλανήτης, και όλο το πρόγραμμά μας, (εγκεκριμένο από το Υπουργείο Παιδείας), μπορεί να αξιοποιηθεί από τη δημοτική αρχή, καλώντας τα σχολεία της πόλης να το υλοποιήσουν. Το κάλεσμα μπορεί να περιλαμβάνει επιβράβευση των πιο δραστήριων τάξεων και σχολείων με έπαθλα που ενισχύουν τη βελτίωση της διατροφικής εκπαίδευσης των παιδιών, πχ. δημιουργία σχολικού λαχανόκηπου. Για την αξιολόγηση των προσπαθειών κάθε σχολείου, έχουμε ετοιμάσει δείκτες αξιολόγησης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς που θα υλοποιήσουν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στις τάξεις τους.

Επίσης ο Δήμος μπορεί να οργανώσει στις 16 Οκτωβρίου, Παγκόσμια Ημέρα Διατροφής, ή στις 5 Ιουνίου, Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, δράσεις σε κεντρικό σημείο της πόλης, με τη συμμετοχή σχολείων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα «Υγιή Παιδιά, Υγιής Πλανήτης» όπου θα αναλάβουν να δείξουν σε όλη την τοπική κοινωνία τα οφέλη μιας ισορροπημένης και φιλικής για το περιβάλλον διατροφής.

2. Δημιουργία σχολικών και αστικών λαχανόκηπων.

© Andrea Bonetti / WWF Ελλάς

Σε αρκετούς δήμους της χώρας λειτουργούν αστικοί λαχανόκηποι, στους οποίους διαμοιράζονται κλήροι με βάση κοινωνικά κριτήρια. Πέρα από τον αδιαμφισβήτητο κοινωνικό χαρακτήρα, η δημιουργία αστικών λαχανόκηπων -και κυρίως η επέκταση του θεσμού με την κατασκευή και λειτουργία σχολικών λαχανόκηπων- έχει τη δυνατότητα να παίξει καθοριστικό ρόλο στην αλλαγή διατροφικών συνηθειών μικρών και μεγάλων. Η υπηρεσία πρασίνου του Δήμου μπορεί να καταστρώσει πλάνο δημιουργίας σχολικών λαχανόκηπων, όπου θα ζητηθεί η εθελοντική συμβολή της εκπαιδευτικής κοινότητας και των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων. Παρομοίως, ο Δήμος μπορεί να προχωρήσει σε εκτεταμένο πρόγραμμα διαμοιρασμού σπόρων τοπικών ποικιλιών, παροτρύνοντας τους δημότες να καλλιεργήσουν στα μπαλκόνια και τις αυλές τους.

3. Θέσπιση πράσινων κριτηρίων για τη σίτιση στους βρεφονηπιακούς σταθμούς

Η δημοτική αρχή της Ρώμης έχει επιβάλλει με μεγάλη επιτυχία μια σειρά από πράσινα κριτήρια για τη σίτιση των παιδιών στα σχολεία της πόλης. Το ίδιο έχει πράξει και η πόλη Μάλμε στη Σουηδία. Στη χώρα μας, ο δήμος Ηλιούπολης προμηθεύεται βιολογικά φρούτα και λαχανικά για τους βρεφονηπιακούς σταθμούς.

© Andrea Bonetti / WWF Ελλάς

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η σίτιση των παιδιών στους βρεφονηπιακούς σταθμούς είναι αποκλειστική αρμοδιότητα των δημοτικών αρχών στους οποίους ανήκουν οργανικά, μπορούν να αναληφθούν εκ μέρους σας μια σειρά από πρωτοβουλίες που α) θα συμβάλλουν στην προσκόλληση των παιδιών στη μεσογειακή διατροφή, β) θα μειώσουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των τροφών που καταναλώνονται στους παιδικούς σταθμούς, γ) θα τονώσουν την τοπική αγορά, δ) θα αναδείξουν τον κομβικό ρόλο της δημοτικής αρχής.

Σε αυτό το πλαίσιο, ενδειγμένες πρωτοβουλίες είναι οι εξής:

1. Αναθεώρηση διατροφολογίου, που θα βασίζεται αποκλειστικά στη μεσογειακή διατροφή και θα εστιάζει στην εποχικότητα και την εντοπιότητα των προϊόντων. Η αναθεώρηση μπορεί να γίνει σε συνεργασία με παιδιάτρους και διαιτολόγους της περιοχής.
2. Θέσπιση πράσινων κριτηρίων στις τροφικές προμήθειες που αφορούν τη σίτιση των παιδιών. Στα κριτήρια θα πρέπει να περιλαμβάνεται η τοπικότητα και εποχικότητα όλων των ειδών, όπως και ο ορισμός δεικτών για τα φάρια που αγοράζονται (μέγεθος, εποχικότητα, είδος, περιοχή αλίευσης). Σταδιακά επίσης μπορεί να εισαχθούν βιολογικά προϊόντα τουλάχιστον για ένα ποσοστό των προμηθειών φρέσκων ειδών.

© Andrea Bonetti / WWF Ελλάς

4. Διενέργεια δράσεων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας.

© Andrea Bonetti / WWF Ελλάς

Σε πολλές πόλεις ανά τον κόσμο υλοποιούνται διάφορες δράσεις ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινής γνώμης σε θέματα διατροφής, αποφυγής σπατάλης τροφίμων κτλ. Για παράδειγμα, στη Γάνδη του Βελγίου μια από τις πιο επιτυχημένες ενέργειες της δημοτικής αρχής είναι η καθιέρωση «ημέρας χωρίς κρέας» μια φορά την εβδομάδα, στην οποία συμμετέχουν τα τοπικά καταστήματα εστίασης.

Άλλες δράσεις σε άλλες περιοχές του κόσμου περιλαμβάνουν τη διενέργεια «φεστιβάλ διατροφής», μαθημάτων διατροφής και πικ νικ, όπου διάσημοι σεφ μαγειρεύουν και ενημερώνουν τους πολίτες, διενεργούνται μαθήματα «βιώσιμης» μαγειρικής και λαμβάνουν χώρα δράσεις εκπαίδευσης των παιδιών.

Μια άλλη ιδιαίτερα επιτυχημένη ενέργεια, αφορά το «Μενού για 5.000» που έχει οργανωθεί σε περισσότερες από 150 πόλεις σε

όλο τον πλανήτη, μεταξύ των οποίων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη με αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Στο «Μενού για 5.000» οι δημότες καλούνται να συμμετέχουν σε συλλογική κουζίνα όπου οι πρώτες ύλες μαγειρέματος απαρτίζονται από λαχανικά και φρούτα που θεωρούνται «άσχημα» παρότι απολύτως ασφαλή και βρώσιμα. Παρόμοιες ενέργειες μπορούν να αναληφθούν κι από εσάς.

5. Συνεργασία με εστιατόρια και καταστήματα πώλησης αγαθών για τον περιορισμό της σπατάλης τροφίμων

© Andrea Bonetti / WWF Ελλάς

Σχεδόν το 1/3 των παραγόμενων τροφίμων σε παγκόσμιο επίπεδο καταλήγει στα σκουπίδια. Στην Ελλάδα σχεδόν 120 κιλά τροφίμων πετιούνται στον σκουπιδοτενεκέ από μια τετραμελή οικογένεια κάθε χρόνο κατά μέσο όρο, παρότι πρόκειται για φαγητό που θα μπορούσε με ασφάλεια να καταναλωθεί.

Η σπατάλη τροφίμων παρατηρείται κυρίως στον οικιακό τομέα, αλλά εξίσου μεγάλα περιθώρια περιορισμού της υπάρχουν σε

εσπιατόρια/ξενοδοχεία, σε σούπερ μάρκετ και γενικότερα σε καταστήματα διάθεσης τροφίμων.

Η αξιοποίηση της περίσσειας τροφίμων για τη σίτιση απόρων είναι μια διαδεδομένη πρακτική στην Ελλάδα αλλά και γενικά σε όλη την Ευρώπη. Επιπλέον, η αξιοποίηση του μη βρώσιμου τροφικού κατάλοιπου ως ζωοτροφή είναι άλλη μια διαδικασία που κερδίζει έδαφος.

Η δημιουργία εκ μέρους του Δήμου, σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, ενός μηχανισμού συλλογής και διάθεσης περισσεύματος θα έχει ζωτική σημασία για την αύξηση της κοινωνικής συνοχής, την μείωση των απορριμμάτων που καταλήγουν στους ΧΥΤΑ και κατ'επέκταση στη μείωση του οικολογικού αντικτύπου της διατροφής.

6. Εκπόνηση σχεδίου δράσης διατροφικής πολιτικής

Όλα τα παραπάνω αλλά και πολλές ακόμα πράξεις μπορούν να αποτελέσουν μέρος ενός σχεδίου δράσης για τη διατροφική πολιτική του Δήμου, που θα έχει ως στόχο την υγεία των πολιτών, την μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων, την βελτίωση της ασφάλειας του εφοδιασμού με διατροφικά προϊόντα, την αύξηση της διατροφικής αυτάρκειας, την αποφυγή διατροφικών κρίσεων, την περιβαλλοντική βιωσιμότητα της πόλης και την συνεισφορά στην μάχη για την μείωση των μεγάλων περιβαλλοντικών πιέσεων που δέχεται ο πλανήτης. Παράδειγματα τέτοιων σχεδίων δράσης μπορούν να βρεθούν από τις πόλεις που μετέχουν στο Σύμφωνο του Μιλάνου.

Το «Υγιή Παιδιά, Υγιής Πλανήτης» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος «WWF Καλύτερη Ζωή». Μεγάλος δωρητής του προγράμματος είναι το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και υποστηρικτής το Κοινωφελές Ίδρυμα Ιωάννη Σ. Λάτση.

Μεγάλος δωρητής:

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION

Υποστηρικτής:

Κοινωφελές Ίδρυμα
Ιωάννη Σ. Λάτση

www.wwf.gr/food

WWF Ελλάς

Λεμπέση 21, 117 43 Αθήνα, τηλ.: 210 3314893, fax: 30 210 3247578